

TVG-vervolg ASSEN

**Zolang corona duurt:
uiterlijk op maandag in de
voorafgaande week opgeven via
tjitte@jonass.nl of 0592-615-555**

Seizoensprogramma 2021 - 2022

*Heb je de basiscursus TVG afgerond én
kan je er geen genoeg van krijgen?
Dan is er TVG-vervolg!*

Een fijn vervolg op de TVG-basiscursus.
*Oud-cursisten organiseren 'in eigen beheer'
jaarlijks een programma van 7 lesochtenden
(meest als hoorcollege) met interessante
onderwerpen door boeiende sprekers.*

*Materiaal ter voorbereiding (voor wie het niet
laten kan ☺) wordt t.z.t. gemaild.*

Programma TVG-vervolg 2021-2022

12 okt. 2021 Gert van der Zande: Soefisme: Een spiritueel kompas voor het dagelijks leven.

Het *Universeel Soefisme* is een spirituele levenshouding die een antwoord geeft op het verlangen van mensen naar geestelijke groei en vrijheid. Het kan voedsel voor onze ziel zijn, dat mensen helpt om het licht van hun ziel te ontdekken, hun ego te beteugelen en zich te richten op liefde, harmonie en schoonheid. Voor het samenleven op aarde is gekozen voor het uitgangspunt dat ieder mens, met zijn eigen religie of levensbeschouwing, waardevol is en een goddelijk vonkje in zich heeft. De belangrijkste inspiratiebron voor deze vorm van het Soefisme is de Indiase mysticus en musicus *Hazrat Inayat Khan* (1882-1927).

We verkennen diverse aspecten van het Soefisme en maken kennis met enkele oefeningen en de sfeer van de daarbij gebruikte muziek.

Voor liefhebbers: 'De eenheid van religieuze idealen' (1994) en 'In een Oosterse rozentuin' (2002) beide door *Inayat Khan*. Nadere info is te vinden op de sites over het Soefisme.

Gert van der Zande is bestuurslid van het 'Universeel Soefisme Assen' en werkt als teamleider havo/vwo aan het *Vechtdal College* in Hardenberg. Hij heeft ook gewerkt als godsdienstdocent en als kerkelijk werker.

09 nov. 2021 Peter van de Peppel: Licht op Lucebert

Lucebert stond bekend als de keizer der Vijftigers, een progressieve groep dichters die na de Tweede Wereldoorlog begon te experimenteren met vorm en inhoud van de poëzie. De nieuwe biografie over dichter en schilder Lucebert is een mooie aanleiding om stil te staan bij leven en werk (m.n. de gedichten) van deze duivelskunstenaar. We bekijken beeldfragmenten, luisteren naar de bijzondere voordracht van zijn gedichten en buigen ons over de teksten.

Peter van de Peppel is emeritus predikant van de PKN. Hij is al jaren geboeid door poëzie en religie.

Voor liefhebbers:

Wim Hazeu – Lucebert. Biografie (2018) en: Lucebert, Verzamelde Gedichten (2002) (uitg. de Bezige Bij).

14 december 2021 Michaël Steehouder en Chris van Bruggen: Zingen aan de rand van het geloof
Voor steeds meer mensen, binnen, buiten en aan de rand van de kerken, is geloven geen zekerheid meer en kerkbezoek hooguit iets voor af-en-toe of voor een speciale gelegenheid. De meeste kerkelijke gemeenten willen dat niet negeren, ze willen 'open liturgie' die ruimte laat voor vragen en twijfel. Vanmorgen draait het om de vraag wat dat betekent voor de liederen die we zingen. Wat beleven we in het zingen, en wat maakt dat we geraakt worden door een (kerk-)lied? Als de Bijbelse beelden en taal van de meeste kerkliederen niet meer aanspreken (of zelfs niet meer herkend worden) wat kan daarvoor in de plaats komen? En hoe kunnen liederen recht doen aan de verscheidenheid van levenservaringen, zingeving en geloofshoudingen binnen een vierende gemeenschap? **Michaël Steehouder** is emeritus-hoogleraar *Technische Communicatie* aan de TU Twente. 50 van zijn liedteksten staan in de oecumenische liedbundel 'Zangen van zoeken en zien' (2015). Ook schreef hij boeken over liturgie. Zijn laatste (2020): 'Scherven van zekerheid. Over kerkliederen op de rand van het geloof.'

Chris van Bruggen is schoolmusicus en kerkmusicus en als cantor-organist verbonden aan de kerken van Groningen (De Ark) en Glimmen.

18 jan. 2022 Arend Linde over 'Het uitschot en de geest. Paulus onder filosofen' (2018) door Gert-Jan van der Heiden (*1976)

Paulus, voluit een Jood, blijft met zijn kritische noties binnen de wereld van het Jodendom van zijn dagen. Maar het denkklimaat van Paulus was het Grieks-Hellenistische denken en dat beïnvloedde zowel hem als het Jodendom in die tijd, m.n. het Jodendom in de diaspora. Van der Heiden laat zien hoe de teksten van Paulus door moderne filosofen (Heidegger, Badiou, Agamben e.a.) worden gelezen als filosofische teksten. Hij zegt: 'Paulus' brieven staan voor de filosofen in het teken van de aankondiging van een nieuw begin'. Kan Paulus helpen om de vaste culturele en politieke orde te doorbreken?

Corona – groeps grootte, afstand en zaalkeuze → tijdig opgeven!

Alle ochtenden van de vervolgcursus zijn onder voorbehoud van event. nieuwe corona-maatregelen komend seizoen. Het programma voor de vervolgcursus is in juli 2020 samengesteld, de afspraken met sprekers en 't Markehuus zijn in aug. '21 herbevestigd. 't Markehuus volgt de protocollen van de gemeente Assen bij de verhuur van zalen. Het ventilatiesysteem van het Markehuus is onlangs gerepareerd en uitgebreid). De capaciteit van de grote zaal (zaal 5/6) is met anderhalve meter onderlinge afstand 35 personen. We verwachten dit seizoen met 50 deelnemers en een gemiddelde opkomst van 70% steeds zo rond dit aantal van 35 uit te komen. We vragen dit seizoen of je je per keer uiterlijk op de maandag van de voorafgaande week op wilt geven bij Tjitte de Jong. Heb je je opgegeven maar kom je toch niet, meld je dan ook weer af. Bij veel belangstelling kan je plek aan iemand anders gegeven worden.

Verder: Wees wijs, onderschat het virus niet. Kom niet als je klachten hebt die op corona kunnen wijzen of wacht op een testuitslag of als een huisgenoot corona heeft. Als je samen reist, volg de voorschriften die daarvoor gelden.

Let ook voor en na de les en in de pauze op de onderlinge afstand, want door nonchalance bij het 'socializen' kan alles wat we zo zorgvuldig proberen te doen tenietgedaan worden.

Praktische gegevens:

◆ **Locatie:**

Wijkgebouw **Het Markehuus** aan de Scharmbarg 35, 9407 EA Assen. Tel: 0592-346209 (**navigatie Scharmbarg (noordzijde) of Winkelakker (zuidzijde)**)

◆ **Lestijden TVG-vervolg:**

Aanvang: 9.30; einde 12.00. Pauze: 10.45 – 11.00

◆ **Kosten TVG-vervolg:**

Heel seizoen: € 50,00, losse les: € 10,00.

◆ **Info / opgave / contact TVG-vervolg:**

Tjitte de Jong, (0592) 615 555 of (06) 1148 6943, tjitte@jonass.nl (met dubbel s)

◆ **Zie ook:** <http://www.tvgassen.nl/>

De Joodse rabbijn en professor Daniel Boyarin leest Paulus met het oog op de culturele identiteitsvragen in de postmoderne wereld. Thema's in het boek zijn o.a. levenskunst, het recht, de politiek, nihilisme, de dood van God, emancipatie en gelijkheid.

Arend Linde is emeritus predikant van de PKN en TVG-docent (vh. Vroege Kerkgeschiedenis; Inleiding NT. Nu: Paulus).

Voor liefhebbers (naast genoemde titel):

Daniel Boyarin, *A Radical Jew. Paul and the politics of identity*. California (1994) en: Youtube: Gert-Jan van de Heiden, De revival van Paulus (hoorcollege).

8 feb. 2022 Henk Tieleman: Religie, identiteit en spiritualiteit. Hemelse verhalen bij de alledaagse werkelijkheid

Religie is van grote betekenis voor mensen: houvast, troost, identiteit en bijpassend ritueel. Religie biedt een 'verhaal' bij wat mensen, 'zonder handleiding', overkomt. Weerspiegelen de verhalen eeuwige, onveranderlijke waarheden, of zijn zij in beweging, in wisselwerking met de lokale context?

Machtsposities van kerken verbrokkelen, (eertijds) gelovigen sprokkelen zelf hun nieuwe wegen en waarheden bij elkaar, de versplinterde 'religieuze markt' biedt een duizelingwekkende variëteit aan religieuze en spirituele opvattingen en praktijken. Wat wordt met 'de vrijheid van godsdienst', art. 1, 6 en 23 in onze grondwet, eigenlijk beschermd wanneer iedereen naar eigen smaak 'het religieuze' mag definiëren?

Het totalitair fundamentalisme groeit binnen alle wereldreligies, en machthebbers maken daar gebruik van: Modi en zijn achterban van fanatieke hindoe-nationalisten, Poetin flirt met de Russisch-Orthodoxe Kerk, Trump voert zijn getrouwe *evangelicals*...

Wat doen mensen met hun religie? En wat doen religies met samenlevingen? Waarom vormt de islam, ooit de religieuze omlijsting van een economisch, cultureel en politiek machtig wereldrijk, nu het decor van een maatschappelijke chaos zonder weerga? Of staat de islam daar helemaal los van?

Henk Tieleman, econoom en antropoloog, is emeritus-hoogleraar godsdienstsociologie en oud-decaan van de Faculteit Theologie te Utrecht.

8 maart 2022 Heino Falcke: Hoe groot is het heelal?

Zwarte gaten zijn een van de bizarste, en meest fundamentele, voorspellingen van Einsteins relativiteitstheorie. De extreme concentratie van materie in een zwart gat zorgt voor zo'n sterke aantrekkingskracht dat zelfs licht niet kan ontsnappen. Het is het einde van tijd en ruimte. In 2019 werd de eerste foto van een zwart gat gepubliceerd door de *Event Horizon Telescope Collaboration* – waarin meer dan 300 wetenschappers samenwerken. Falcke was de bedenker van het project, en neemt u mee op de reis die leidde naar de inmiddels wereldberoemde foto. De rol van zijn geloof in zijn werk staat daarin centraal.

Heino Falcke is professor astrodeeltjesfysica en radiosterrenkunde aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Hij was tot 2019 voorzitter van de wetenschappelijke raad, en is vanaf 2021 lid van het college van bestuur van de EHT. Hij is lid van de KNAW, Spinozaprijswinnaar 2013 en ontving twee ERC-subsidies. Recent schreef hij *'Licht in de Duisternis'*, over de eerste foto van het zwarte gat.

12 april 2022 Bert Altena: Augustinus, de prediker.

De bekende kerkvader Augustinus is een sleutelfiguur tussen de klassieke Oudheid en het tijdperk van de christelijke Middeleeuwen. Vanmorgen kijken we vooral naar Augustinus als prediker: zijn eigen preekpraktijk en zijn bijdrage aan de bijbeluitleg en preektheorie. We lezen en bespreken delen van enkele preken van Augustinus (er zijn er vele in het Nederlands vertaald) en ontdekken zo hopelijk hoe een stem uit de vijfde eeuw nog altijd fris en actueel kan klinken.

Bert Altena is o.a. predikant in Vries en in Assen.

11 januari 2022 nieuwjaarsbijeenkomst.

10 mei 2022 is een reservedatum.

'Voor 't geval dat' is er alvast een reserve datum ☺.

24 mei 2022 is de slotbijeenkomst.

Tot slot: De **openingsbijeenkomst** op 28 sept. '21 is **alleen voor de TVG-basiscursisten**. De **basiscursus** start op 6 oktober, elk leerjaar op een eigen tijdstip - om drukte in de foyer te voorkomen.